

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 2

Sreda, 9. januarja 1935

Leto X

Sporazum?

Italija in Francija sta se sporazumeli o sporazumevanju

Dne 6. januarja sta Mussolini in Laval sklenila sporazum, ki je po komunikaciji konkretno samo v kolonialnih vprašanjih med Francijo in Italijo z ozirom na italijanske zahteve v Afriki.

V drugih vprašanjih ugotavlja komunikacija, da sta obe vladi enakega mišljenja glede najvažnejših problemov splošne politike.

Pomembno je priporočilo, da naj Avstrija, nje sosede oziroma nasledstvene države (Nemčija, Čehoslovaška, Madžarska, Jugoslavija, Poljska in Rumunija) sklenejo medsebojno konvencijo o spoštovanju državnih meja in o nevmešavanju v notranje zadeve druge države.

Francija in Italija pa skleneta pakt v varstvo avstrijske neodvisnosti in da se bosta, če bi se ta ogrožala, o ukrepih med seboj posvetovali.

Dogovor bo objavljen, ko ga obe vladi odobrita.

Evropski problem je z načelnimi sklepi obeh zastopnikov zadobil inicijativno, na podlagi katere se kot zamotani kompleks vprašanj lahko dalje razvija.

Rešen pa je z rimskim dogovorom samo problem — Afrike in tamkajšnjih kolonij.

Za Avstrijo in nasledstvene države, dalje države francoskega sporazuma, malo antanto, balkansko zvezo, Madžarsko in Poljsko naj bi se sklicala konferenca v Rimu, da bi sklepala o sklenitvi mednarodne konvencije v duhu Mussolinijevega dogovora z Lavalom.

Neposredni davki in delavstvo

I.

Zadnja leta smo dobili več novih davkov na delavske mezde. Ti davki so:

a) 1 odstotno obdavčenje delavskih in nameščenskih mezd po čl. 16. lit. 4. finančnega zakona za l. 1934-35.

b) Obdavčenje po § 37. zakona o samoupravnih cestah od 13. maja 1929 (kuluk).

c) Nekatera samoupravna obdavčenja, med katerimi je najvažnejši prispevek za bednostni sklad Dravske banovine, vpeljan v budžetih za leti 1933-34 in 1934-35.

Od zgornjih davkov se kuluk v Dravski banovini zadnja leta ne izvaja več, v ostalih delih države pa se ta davek še pobira.

Vsi ti novi davki se od smernic, po katerih naj bi bile obdavčene delavske mezde glasom zakona o neposrednih davkih, zelo oddaljujejo. Ti ti (pa načelo kako rešuje) davčne oblasti pritožbe proti izvajanju teh zakonov, zaradi vzbujanja med delavstvom zavest, da je z neposrednimi davki nesorazmerno obremenjeno.

Delavske zbornice so zatrpale s protesti proti novejši obdavčitvi delavstva. To je dalo upravnemu odboru Delavske zbornice povod, da je tajniku naročil, naj to vprašanje prouči in poda o tem poročilo. Upravni odbor je bil tembolj mišljenja, da je treba posvečati temu vprašanju največjo pažnjo,

ker ogroža previsoko neposredno obdavčenje delavstva izvedbo tako potrebnega zavarovanja delavcev in nameščencev za slučaj onemoglosti,

za katero so podani sicer zakoniti pogoji.

II.

Bistvena razlika med smernicami, na katerih sloni na eni strani zakon o neposrednih davkih in onimi, na katerih sloni na drugi strani drugi davčni zakoni, bo razvidna najbolje iz naslednjega pregleda:

Kdo zmaguje v pogajanju v evropskem paktu

Štiri velesile na obzorju?

Francoski zunanji minister Laval je bil v Rimu. Obiskal je Mussolinija, kralja in papeža.

Kljub vestem, da Laval še ne pojde v Rim, je nenadoma odpotoval. V Rimu so se vršila najrazličnejša posvetovanja, toda bistveni namen Lavalovega potovanja v Rim je bil, kako naj se reši vprašanje — afrikanjskih kolonij. To priznavajo tudi poročila, ki govori o doseženem sporazumu glede delitve politične sfere v Somaliji in Abesiniji v Afriki.

Govorili so o srednji Evropi in garanciji za neodvisnost Avstrije, ki naj bi jo prevzele sosednje dežele, Italija in Francija. V teh stvareh pa do definitivnih dogovorov ni prišlo. Diplomati niso nagli. Žele le ščititi svoje države na znotraj, na zunaj pa doseči čimveč uspeha v gospodarskem razvoju. V praksi niso prav nič sentimentalni. Italija zahteva predvsem, da se naj nihče ne vmešava v nje notranje razmere. To je, v najbolj pereče vprašanje narodnih manj-

Pri mesečnem zaslužku	Uslužbeni davek	Znaša v % zasluzka				Skupaj %	Na leto Din
		Doklada po § 16. fin. zak.	Doklada po zak. o samoupr. cestih	Davek za bednostni fond Dravske ban.	Davek za bednostni fond Dravske ban.		
600	0,95	1,00	1,5	—	3,45	248,50	
720	1,05	1,00	1,3	—	3,35	288,24	
850	1,30	1,00	1,1	1,5	4,90	499,80	
1000	1,95	1,00	0,95	1,5	5,40	648,—	
1200	2,00	1,00	1,2	1,5	5,70	820,80	
1650	2,65	1,00	1,2	1,5	6,35	1263,24	
2500	5,00	1,00	1,6	1,5	9,10	2730,—	

Odstotek uslužbenega davka smo ocenili v zgornji tabeli na osnovi skale, po kateri se ta davek odmerja, vpošteva pri tem rodbino z 2 rodbinskimi člani. Pri takem računju so manjše napake seveda neizogibne. Celotna slika pa bo tembolj, ker se po tej tabeli izračunan efekt raznih davkov precej ujema z iznosi, ki so bili v resnici doseženi. Iz tega pregleda se vidi, da

davčna postavka pri uslužbenem davku pri večjih dohodkih raste, medtem ko je pri novih davkih za vse vrste dohodkov stalna ali pa celo pada;

da se je povečalo obdavčenje delavca z mesečnim zaslužkom 850 Din po naknadnih davkih in samoupravnih dokladah tekom krize

za celih 250 odstotkov,

četudi bi se po zakonu o samoupravnih dokladah na take direktne davke ne smele pribijati nikake samoupravne doklade.

Pri takem položaju se je treba vprašati: Kdaj smo bili na pravi poti? Ali takt, ko se je uzakonil zakon o neposrednih davkih, ali takt, ko so se vzakonjali in se vršili za Kralja in papeža, zaradi zgoraj navedeni kasnejši zakoni. Tako veliko povečanje neposrednega obdavčenja bi moglo biti le takt upravičeno, če je bilo delavstvo po zakonu o neposrednih davkih prenizko obdavčeno.

Brez vojne napovedi

Vojna v Abesiniji

Italijanski fašisti napadajo po zgledu japonskih imperijalistov

Znano je, da je Japonska dve leti vojevala s Kitajsko ter vzela jako obširna Kitajska ozemlja, ne da bi bila napovedala vojno. Japonske vojne ladje so obstreljevale milijonsko mesto Šangaj in za mesto se je vršila prava vojna, toda japonska vlada je neprenehoma trdila, da vojne sploh ni. Zdi se, da sedaj posnema ta zgled fašistična Italija. Abesinska vlada je poslala že štiri note tajništvu Društva narodov, v katerih ga obvešča, da italijanske čete prodirajo na abesinskem ozemlju ter ga urejajo za vojno. Abesinska vlada ugovarja takemu ravnanju. Italijanska vlada pa obenem izjavlja, da to ni resnica ter da se nikarkršne nje čete ne nahajajo na abesinskem ozemlju. Zeleti bi bilo, da bi bila intervencija Društva narodov v tem primeru uspešnejša, kakor je bila v primeru japonskega vpada v Kitajsko.

Interesantno je bilo videti, kako so italijanski novinarji v čitalnici Društva narodov v Ženevi zahtevali, da se odstrani stenski zemljevid severne Afrike, na katerem so označene meje Abesinije in pregled, kje se vrši vojna med italijanskimi in abesinskimi četami in ki je abesinsko ozemlje. Slučajno so pa prav italijanski novinarji svoječasno izročili čitalnici ta zemljevid. Zemljevid je tudi izdelan v Italiji.

Amnestija

Za novo leto je izšla amnestija za tiskovne prestopke do 1. januarja 1935, izvzemši one, ki se kaznujejo po zakonu o zaščiti države. — Dalje za kaznjiva dejanja po gozdnem zakonu, kazni do treh mesecev, ki so jih izrekla civilna ali vojaška sodišča, oziroma denarna globa do 2000 Din. Izvzeta so obrekovanja in žalitve, ki se kaznujejo po privatni tožbi. — Oproščajo se kazni osebe, ki so obsojene od civilnega ali vojaškega sodišča na zapor od 3 do 6 mesecev (in ostanki kazni), pod pogojem, da v petih letih ne zagreše delikta, kaznjivega po zakonu o zaščiti države. — Od pomilostitve so izvzete kazni po § 307, 308 in 309 kaz. zak. ter osebe v javni ali samoupravni službi, ki so obsojene zaradi podkupovanja, kaznovani po poglavju XII. kaz. zak.; osebe, ki so pobegnile v inozemstvo, pa se do tega dne niso vrnile v državo; osebe, ki so obenem obsojene poleg kazni na izgubo častnih pravic in osebe, ki jih je sodišče pogojno obsodilo. Privatne zahteve do obsojencev glede odškodnine v pomilostitvi niso zapopadene. O sporih glede izvajanja tega ukaza razsoja minister pravde.

Kam drsi Hitler?

O nemški diktaturi

V francoskem listu »Le Journal« pravi dopisnik, da Hitler v minulem letu ni dosegel svojih ciljev. Nemško ljudstvo je večinoma izgubilo svoje pravice, nima več svobode tiska in mišljenja; sme samo še hvaliti »uspehe« režima. Atmosfera je težka, ker se vrši vse skrivnostno v poltemi. Če temu Hitler osebno ni kriv, pa so vsi prepričani, da je krivih pet ali šest oseb njegove okolice, ki Hitlerja informirajo kakor jim je prav. Politična policija sili ljudi lagati. V municijski tovarni ali v tovarni za vojni material delavec še ženi ne sme povedati kaj dela, če ne pride pred preki sod, ker so povsod špijoni

Za suženjstvo...

V imenu največjega boritelja proti suženjstvu

Naši klerikalci vedno govore, da smo vsi ljudje bratje med seboj in da imamo vsi enako pravico do življenja. Vedno in povsod to povdarjajo in pod tem naslovom podpirajo vsakršno reakcijo, v kateri siromašno človeštvo največ trpi, ker brezpravnost najbolj zadene siromašne sloje. Silno se tudi zgražajo, če se govori o suženjstvu.

Sedaj pa poglejmo, kaj pravi tajnik za pobijanje suženjstva pri Društvu narodov, kakor poroča beograjski dnevnik.

Ta pravi:

»Senzacija je izzvalo odkritje Johna Harrysa, tajnika Društva narodov za pobijanje suženjstva. Izjavil je, da je v Abesiniji krščanska cerkev največji lastnik sužnje, oziroma na vsem svetu. Tako je krščanska cerkev v Egiptu, ki ima 450 cerkva in samostanov, 10 škofov v Egiptu, 1 Kartumu in 3 v Abesiniji, lastnica 400.000 sužnje.«

Ugotovitve ni treba širše pojasnjevati. Tudi dogodki zadnje dobe v Evropi jasno kažejo cilj klerikalizma, ki vedno podpira nasilje v svojem nasprotstvu do ljudskih svoboščin in pravic.

Klerikalizem se še vedno prav dobro spominja na špansko inkvizicijo in nje sadove zanj.

Pred izpremembo nemške zunanje politike. Nemčija upa na plebišcitno zmago v Posaarju. V tem primeru namerava Hitler sklicati svoj parlament ter tam skoraj konkretno ponuditi svojo zvezo s Francijo. Očividno mislijo v Nemčiji na antanto štirih velesil.

in vsi delavci na sumu. Zunanji tisk stalno plenijo, pismene tajnosti ni in se pisma na pošti odpirajo. Telefonske pogovore prisluškava policija in jih posnemajo na gramofonske plošče. Dopisnik govori o razdrapanih rodbinskih razmerah, o politiki, družabnosti, verstvu in finančah, končno o bedi in nezaposlenosti. Čas hiti, pravi, po posaar-

ske plebiscitu se Hitler loti dela. Pomagal mu bo dr. Schacht, ki je pravi gospodar v Nemčiji.

Dr. Schacht je guverner nemške državne banke in član enega največjih kapitalističnih koncernov v Nemčiji. Še močnejši je, ker ima državno banko v svojih rokah.

Sklepi strokovnega kongresa v Sarajevu

Na tretjem kongresu svobodnih strokovnih organizacij Jugoslavije so bile po poročilih in razpravi sprejete te-le resolucije:

Enotnost gibanja.

1. Pregledujoč in ocermjuoč dosežanje delovanje, tretji kongres URSSJ-a s posebnim zadovoljstvom ugotavlja, da je v zadnjih treh letih, kljub najtežjim neprilikom, dosežen velik duhovni in organizacijski napredek svobodnega delavskega in nameščenskega gibanja. Kongres pozdravlja vse borbe in sodelavce na tem polju, ter odobrava delovanje izvršnega odbora.

2. Kongres zadovoljno pozdravlja ustvaritev koalicije vseh svobodnih delavskih in nameščenskih organizacij v socialnih ustanovah in pri akcijah splošnega razrednega značaja. V tej koaliciji vidi kongres krono koraka k popolni enotnosti delavskega razreda. To smatra za svojo glavno nalogo.

3. Istotako kakor je odbil naval rumenih plačanih organizacij, URSSJ z isto odločnostjo odbija idejo levih elementov o takozvani enotni fronti, ki bi bil v naših razmerah samo varanje delavcev o enotnosti ter pomenila ustvarjanje neistinite situacije v delavskem gibanju. Komur gre za odkrito in pošteno delovanje na podlagi popolne notranje demokracije, brez zahrbtnih namenov in brez navodil iz central in ustanov, v katerih naš delavski razred nima nikakršnega vpliva, naj pride v naše vrste: takoj bo enakopraven in more po svojih duhovnih sposobnostih v delavskem gibanju imeti duhovni vpliv. Agentstva in celjaštva v naših organizacijah nismo trpeli, ne trpimo in ne bomo trpeli. Kongres nalaga izvršnemu odboru ter ga opozarja, da pazi na priključene organizacije, da store vse potrebno, da se bo normalni razvoj gibanja nadaljeval ter da se ideja resnične in iskrene enotnosti med delavskimi množicami čim bolj razširi.

Svoboda organizacije.

1. V boju za svobodo organiziranja, mora beležiti naše gibanje veliko izgubo. Mnogi delavci in imajo pravilno zavedanje, da je to izguba, ki jo je treba nadomestiti.

2. Podobna izguba se je zgodila delavskemu društvu, kateremu je bila, v obdobju, ko je bilo delavsko gibanje v Sloveniji, ukinjena znižana vožnja po železnicah. To poniževanje delavskih turistov je izvršeno na podlagi intrig konkurenčnih društev, ki se boje, da jim delavci ne obrnejo hrbta. In čeprav to vprašanje na videz ni važno, je pa načelno največje važnosti. Zato kongres predlaga, da se delavski turisti z ozirom na vse ugodnosti izenačijo z ostalimi.

Podpiranje nezaposlenih.

Podpiranje nezaposlenih delavcev in nameščencev smatra kongres za najvažnejšo socialno nalogo. Doseđanj obseg tega podpiranja smatra kongres za absolutno nezadostno in nevzdržno. Pomočki Javnih borz dela se morajo zvišati z državnimi dotalijami oziroma socialnimi dokladami samoupravnih ustanov. Kongres predlaga, da se neodložljivo izvede podaljšanje rednih podpor na dvajset tednov.

Produktivna gospodarska politika.

Ustavitev investicij, ki jo je ministrstvo financ predlagalo, ne samo državi, nego tudi samoupravam, in to ob času, ko so javna dela najbolj potrebna, bistveno vpliva na celotno

gospodarstvo in na trg dela. Preziranje zakonitih določb glede delovnega časa postaja čim kritičnejše. Kongres predlaga aktivno in produktivno gospodarsko politiko, omejitve nepotrebnih izdatkov v javnih proračunih, velika investicijska dela ter omejitve delovnega časa v praksi vsaj do one mere, ki jo določajo veljavne zakonite določbe.

Zaščita delavske dneve.

V mnogobrojnih gospodarskih strokah so nečuvne zlorabe glede zniževanja dni, tako da je to postalo nevarno ne samo za življenje, cele generacije, nego tudi za vse socialne in kulturne ustanove, ki služijo potrebam delavskih množic. Kongres predlaga sklenitev zakonitih ukrepov proti tem zlorabam in ustanovitve zavodov, ki bodo imeli pravico, da te zlorabe, ki so v škodo tudi socialnim podjetjem, odpravljajo in kaznujejo.

Davčna obremenitev dni.

Mizerija današnje delavske dneve postaja še večja zaradi neposredne davčne obremenitve. Zvišanje tega davka za 1 odst., ki je uvedeno letos, predstavlja očitno škodo, ki je naravnost v nasprotju z zakonom, na podlagi katerega je bil uveden. Kongres predlaga davčno razbremenitev delavske dneve ter zlasti ukinitve 1 odst. davka na vsaki poviška.

Delavsko zavarovanje.

Kampanjo, ki se vodi proti delavskemu zavarovanju, smatra kongres

France Svetek:

Nekoliko korektur dr. Köstlovim informacijam

G. dr. Köstl se je doslej dvakrat predstavil širši slovenski javnosti in na žalost, obakrat zelo nesrečno. Prvič je bilo to ob priliki zadnjih volitev v Delavsko zbornico, ko je po radiu proslavljal trboveljski rezultat, in drugič sedaj, ko je informiral »Jutro« o sklepih seje Središnjega urada za zavarovanje delavcev (Suzor) glede reorganizacije bolniških blagajin privatnih nameščencev.

Trboveljski rezultat je bil po nekaj tednov kasneje se vršičih zaupniških volitvah in po dvakratnih občinskih volitvah tako kruto demantiran, da o njem ni treba izgubljati besed. Glede sklepov Suzora je pa potrebnih nekaj ugotovitev, da javnost ne bo dobila napačnih utisov o tej stvari.

Dr. Köstl je sicer mlad pravnik, odločil se je pa za kariero v socialnih ustanovah, kjer je že dosedaj dosegel razmeroma visok položaj pomočnika direktorja Pokojninskega zavoda. Od tako visokega socialno-političnega delavca bi upravičeno pričakovali, da bo socialno-politična vprašanja tretiral, če ne že stvarno-strokovno, pa vsaj objektivno in konstruktivno. S te strani so nas njegove informacije v resnici zelo razočarale.

Predvsem pogrešamo slehernega sledu

navedbe vzrokov, ki so dovedli ravnateljstvo Suzora, da se je sploh pričelo baviti z vprašanjem reorganizacije bolniškega zavarovanja privatnih nameščencev.

Če bi bil on s te strani zastavil svoje pero ali jezik, bi se znašel takoj na pravilnem tiru in bi lahko povedal svoje mnenje o reorganizaciji — bilo kakršnokoli — ne da mu izpodrigne poročilo, ki ga izpostavlja očitku nelojalnega poročanja, in očitku, da zdravi posledice bolezni, ne da bi vzel v račun njene vzroke. Oba očitka sta neprijetna, tudi če bi se izkazalo, da izhajata več iz površnosti, kakor iz slabega namena.

Razmere, kakršne vladajo sedaj v nameščenskem bolniškem zavarovanju, so nevzdržne

in gorje tistemu ravnateljstvu Suzora, ki bi jih dalje brez odpora trpelo. Naj ugotovim takoj spočetka, da nameščensko zavarovanje v Sloveniji v tej kritiki ni uštetu, kar

Zahteve poslanskega kluba Jugoslovanske narodne stranke

Poslanski klub jugoslovanske narodne stranke (ki je edina opozicijska stranka v beograjski skupščini, medtem ko je jugoslovanska nacionalna stranka bila do 1931 leta naša vladna stranka) je imel 3. t. m. svojo sejo, na kateri je formuliral sledeče programatične zahteve:

Poslanski klub jugoslovanske narodne stranke smatra za potrebno, da se radi težkih razmer, ki vladajo v državi, morajo dati narodu čimprej svobodne volitve. Da se uvede zakonitost in enakost pred zakonom za vsakogar in da se zahteva spoštovanje zakona ne samo od državljanov, ampak tudi od oblasti. Narodu je treba dati politično svobodo, svobodo tiska, svobodo zborovanja, dogovorov in združevanja, kakor tudi pravico tajnega volilnega glasovanja. Potrebno je rešiti vsa finančno-go-

spodarska in socialna vprašanja, a posebno še vprašanje razdolžitve kmetov, v soglasju s cenami poljedelskih pridelkov. Potrebno je rešiti vprašanje dolgov delavcev, obrtnikov in vseh malih podjetnikov in privedi zopet v promet prikriti denar. Spremeniti je treba davčni zakon s tem, da se uvede progresivni davčni sistem, znižati je treba zemljarino, dohodnino in vse državne in samoupravne davščine. Potrebno je znižati cene monopolskim produktom, ukiniti eksekucije in eksekutivne stroške.

(Po »Jutarnjem listu« z dne 4. I. 35.)

Gospodje, ki so o tem sklepali, so bili nekateri v prejšnjih letih že sami na vladi. Staro pravilo pa pravi: po njih delih jih boste spoznali.

za zlonamerno in uvedeno v interesu onih, ki so proti vsaki socialni politiki v naši državi. Ne uničenje, marveč razširjenje in izpopolnitev delavskega zavarovanja smatra kongres za neodložljivo potrebo. Kongres zlasti predlaga uvedbo invalidskega delavskega zavarovanja, vsaj v omejenem obsegu in obenem postopno ter uvedbo penzijskega zavarovanja za namščence na način, ki bo v organizatoričnem pogledu najbolj praktično in najceneje.

Da se ukinejo obrekovanja in sumničenja ter da se opusti sistem imenovanja, predlaga kongres, da se za delavsko zavarovanje izvedejo volitve, četudi proti cenam velikih materialnih žrtev.

Kongres odobrava delovanje predstavnikov URSSJ-a v Delavskih zbornicah, delavskem, nameščenskem in rudarskem zavarovanju, javnih borzah dela, pričakujoč od njih, da zastavijo ves svoj napor in svoje sposobnosti, da te ustanove v teh težkih razmerah za izboljšanje položaja delavskega razreda store kar največ.

tri blagajne skupnega nosilca. Mesto, da se odkažejo zdravnikom mali rajoni, katere bi zamogli hitro in temeljito obdelati, se pa vozarijo vsi po celem obširnem Beogradu in predkrajih.

In na čigav račun?

V brezobzirni medsebojni konkurenci zapadajo te blagajne stalno v deficite, tako je imel »Merkur« l. 1931 preko 1 milijona deficita, letos pa grozi deficit Omladini. Plačati ga bo pa moral Suzor, ki je pravni nosilec zavarovanja in to na račun viškov aktivnih Okrožnih uradov, kjer so zavarovani mnogo slabše plačani ročni delavci.

G. doktor, ki v svojih informacijah lakonično trdite, da so sklepi Suzora, s katerimi se ne strinjate, samo zato mogoči, ker prevladujejo v ravnateljstvu zastopniki ročnih delavcev, ali ne mislite, da bi bilo treba take delavske zastopnike, ki bi proti sličnemu razmetavanju denarja nič ne storili, preteptati s pasjim bičem, če morajo take deficite plačevati ročni delavci, o katerih je konstatirano, da jih zasluži okoli 300.000 le 10 Din povprečne dnevne mezde?

Naše socialno pojmovanje bi zahtevalo, da ljudje z visokimi mezdami razredi pomagajo vzdrževati zdravljenje ljudi z nizkimi mezdami razredi. Če že dopuščamo, da se je izločilo boljše plačane privatne nameščence iz skupnega zavarovanja, ne zahtevajte od nas še to, da bodo morali ljudje iz nizkih razredov plačevati deficite boljših plačancev, ki izvirajo povrh tega še vsled neverjetnega razmetavanja denarja.

Poglejmo končno še načelno stran tega vprašanja. Kako upravičujete Vi, gospod doktor stremljenja, da se mora tudi bolniško zavarovanje organizirati iz treh plemenskih središč, katera naj vsaka za sebe varujejo ali celo negujejo neke zastarele tradicije?

Kaj ima moderna socialna politika skupnega s temi tradicijami?

Naše strokovne organizacije, ki se ne bahajo z jugoslovanskim nacionalizmom, so se od nekdanj borile za to, da imej delavec ali privatni nameščeneec iste zakonite pogoje po celi državi. Zakaj bi privatni nameščeneec, ki potuje z enega dela države v službo v nek drug del države moral tudi v bolniškem zavarovanju povsod iznova začeti s karencinimi dobami in sličnim.

Če boste po mojih zgornjih ugotovitvah pristali na to, da je v nameščenskem zavarovanju na jugu treba napraviti red, zakaj bi potem to vprašanje le krpali in ne uredili stvari za celo državo in za cel ta stan naenkrat. Ali je razen nekaj jokave tradicije in »ferajnsmajerije« še kak drug zadržek?

Ljudje, kakor g. dr. Goričan, ki se ne bavi s socialno političnimi problemi v širšem smislu, zadenejo žebelj na glavo in govore o centralizaciji bratovskih skladnic, o potrebi notranje kolonizacije, mi, ki delujemo v centralnih socialno-političnih ustanovah, naj bi pa gradili smešne barikade med Zidanim mostom in Zagrebom in med Siskom in Beogradom. Kdo naj bi v takem postopku še videl socialno politiko? Ne smejal bi se nam samo Westnov delavec, ki razpošilja svoje izdelke po celem Balkanu in Aziji in Afriki, še savinjski plavec, ki ne izhaja baš iz naše šole, bi ob taki kurji diplomaciji zmajeval z glavo.

Proč torej z vso sentimentalno navlako, proč z malim politikastrstvom!

Za veliko in moderno socialno politiko!

Podlistek »Slučaj Kumberger« je v današnji številki moral izostati radi obilnega gradiva.

Turkinje se modernizirajo. Predsednik turške republike je dal skleniti, da žene ne nosijo več zastrtega lica, uvede enoženstvo in končno so dobile žene še aktivno in pasivno volilno pravico. V parlamentu so razpravljali, če sme biti žena tudi vojak. In v parlamentu res zahtevajo emancipiranke to pravico za žene.

Dopolnilne volitve v senat

Kraljevi ukaz z dne 5. t. m. razpisuje dopolnilne volitve v senat.

Volitve se bodo vršile dne 3. februarja 1935 za dobo šestih let. Volijo župani občin.

Voliti je pri teh volitvah senatorjev: v dravski banovini, tri, v savski banovini dva, v vrbaski banovini dva, v primorski banovini enega, v drinski banovini tri, v zetski banovini tri, v dunavski banovini tri, v moravski banovini štiri, v vardarski dva.

Kako bo s kandidaturami v Dravski banovini, se zaenkrat še ne ve, ker JNS še ni imenovala svojih kandidatov, pa tudi imena protikandidatov niso znana. Vsakih petdeset županov pa lahko postavi svojega kandidata. Delavci na teh volitvah nimajo interesa, niti njihovi predstavniki.

Doma in po svetu

Novoimenovani župan v Beogradu. Z ukazom kraljevskega namestništva sta bila razrešena dosedanji župan in občinski odbor beogradske mestne občine in je bil imenovan za novega župana Vlada Ilić, industrijalec.

Stanovska država in dr. Štefanovič. Kakor poroča dr. Štefanovič, je dr. Štefanovič (ki je znan izza prevrata kot jugoslovanski komisar na Dunaju in pozneje kot radikalni vodja v trboveljskem revirju) spisal posebno brošuro v srbohrvatskem jeziku o tem, kako se naj spremeni Jugoslavijo v stanovsko državo. Po Štefanoviču bi moralo biti v Jugoslaviji štirinajst »stanov«. Štirinajsti stan bi bil stan brezposelnih. — Stanovi bi bili enakopravni in bi bili zastopani po enakem številu delegatov v stanovski zbornici. Sicer pa pravi dr. Štefanovič, da bi v stanovsko urejeni državi brezposelnost sploh ne bila mogoča. V stanovski državi bi tudi ne bilo državotvornih in protidržavnih elementov, ker bi v njej vladal red in bi bil vsak poedinec postavljen na svoje mesto. Štefanovičevi brošuri je spisal predgovor sam. Othmar Spann.

Stari ljubljanski Prejšnji predsednik vlade g. Nikola Uzunović je že dalj časa bolan. Zadnja seja ožjega odbora JNS se je zaradi tega morala vršiti ob njegovi bolniški postelji. — Listi poročajo, da odide dr. Korošec, bivši ministrski predsednik, v Nemčijo konzultirat zdravnike zaradi svoje sladkorne bolezni. — Zbolel je tudi sedanji kmetijski minister dr. Dragutin Jankovič. Predsedoval je še osebno seji srbskega združenega saveza, na kateri so se posvetovali o finančnem stanju tega saveza. — Tudi o drju Mačku se čuje, da zaradi svojega slabega zdravja za sedaj ne namerava aktivno posezati v politiko.

Krvave obsodbe na Španskem. V mestu Turonu je bilo obtoženih 62 prebivalcev upora. Pri obravnavi je bilo 25 obtoženec obsojenih na smrt, 6 na dosmrtno ječo, drugi na daljši zapor. — Dobrih sadov ta reakcija za režim ne bo prinesla.

Ptuj

Mezdno delo in kapital, se je glasilo v četrtki predavanje s. Segule. Iz poljudnih izvajanj predavateljev so lahko tudi oni, ki se še niso približevali z marksistično literaturo, spoznali življenjsko delo Marxa. Njegove prerokbe v »Kapitalu« se točno izpolnjujejo, čeravno se danes skušajo meščanski ideologi prikazovati njegove nauke v napačni luči, predvsem postanek krize in nje posledice. Vsak misleč človek more videti, kako resnična je trditve marksistov, da se v sedanjem kapitalističnem gospodarstvu proizvajajo le za profit, ne pa za potrebo in kako drugače bi bilo socialistično gospodarstvo, ker se ne bi smelo uničevati dobrin, ki jih široke mase delovnega ljudstva tako pogrešajo. Zato danes kljub grmenju fašizma raznih barv, ki obetajo vsakemu vse in delavcu »pravično« mezdno (reci: neusmiljeno izkoriščanje), nikdo z zdravim razumom ne more oporekati, da na ta način ni mogoče rešiti socialnega vprašanja. Danes bolj kot kdajkoli velja Marxov izrek: Rešitev proletarijata je delo proletarijata samega!

Predavanje o Čehoslovaški bo v četrtki, zato naj nikdo ne manjka. Tudi vsi oni, ki žele obiskovati esperantski tečaj, naj pridejo in se po predavanju prijavijo.

Ljubljana

Kriza ali umazanost. V Ljubljani se podjetniki tudi izgovarjajo na krizo. S to pretvezo znižujejo plače. Še huje je pa primer, ko natakarica, ki je že nad tri mesece v službi, ne prejema prav nič plače in niti ni zavarovana pri socialnem zavarovanju. Taki primeri pač pomenijo vnebovpijočo izkoriščanje današnjih razmer. V obratu ni v navadi »napitnina«. In kadar se bo natakarice, ki mu dela za golo hrano in stanovanje, podjetje naveličalo, jo bo zapodilo na cesto — nago in brez dinarja v žepu. Kaj potem?

Podružnica »Svobode« v Ljubljani priredi v sredo, dne 9. januarja 1935 točno ob pol 6. uri večer v veliki dvorani Delavske zbornice poljudno predavanje o temi: »Delavstvo in kultura«. Predaval bo s. Bogo Teplý iz Maribora. — Ker je predavanje namenjeno predvsem delavcem in delavkam iz

tovarn, vabimo, da se ga polnoštevilno udeležite.

L. (XXVII.) delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«. V soboto, dne 12. januarja 1935 bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani ob 20. uri otvoritveni delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«. Prvi v tej sezoni, 28. odkar se vrše prosvetni večeri. Spored je lep in bogat in se vstopnice že sedaj prodajajo v Strokovni komisiji. Nastopilo bo delavsko pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika. Igrala bo godba »Zarja« in sicer godba na pihala in orkester. Pisatelj Angelo Cerkevnik bo predaval o zanimivi temi. Nastopil bo govorniki zbor z Vukovo »Tam na voglu...«. Vmes bodo deklamacije, solospeli in solo z violino. — Na svidenje v soboto, dne 12. t. m. ob 20. uri!

Maribor

Predavanje. V sredo, dne 9. januarja 1935 ob 20. uri bo predaval v dvorani Delavske zbornice s. prof. Stupan o razizmu. Predavanje priredi »Svoboda«. Pridite v čim večjem številu.

Zveza delavskih žen in deklet, podružnica Maribor, bo obdržala v četrtek, dne 10. januarja svoj prvi redni občni zbor. Vabijo se vse članice, da se obnega zboru polnoštevilno udeležite.

Vznemirjajoče vesti o ukinitvi mestne avtobusne delavnice se širijo po mestu. Baje je med zasebnimi podjetniki mnogo interesentov, ki bi radi popravljali tudi mestne avtobuse, kar radi verjamemo. Dvomimo pa, da bi bili ti podjetniki zmogni konkurirati v cenah mestni avtobusni delavnici, ako bi plačevali svojim delavcem primerno plačo. Ne vemo, kolikor je na stvari resnice, toda odločno zahtevamo, da mestno ravnanje izda tozadevno pojasnilo, ker ne moremo verjeti, da bi mestna podjetja bila tako kratkovidna in ukinita lastno delavnico, tudi če bi se trenutno našli ponudniki, ki bi stavili ugodne pogoje, ker se mora vodstvo MP pač zavedati, da bi ti ponudniki, čim bi bila lastna delavnica ukinjena, znatno zvišali cene za popravila.

Odrava davka na motorna vozila, ki doprinese mestni občini četr milijona letno, dela hude preglavice mestnim očetom. Ako bo ta davek odpravljen, bodo težko našli nove vire dohodkov za uravnovesenje proračuna mestne občine. Pričakovati pa je, da se bo, ako odpade ta davek, število posestnikov motornih koles znatno dvignilo.

Celje

Celjski akademiki prirede danes 9. in jutri 10. t. m. predavanja o »Sodobni slovenski umetnosti« in o »Materializmu in idealizmu«. Predavata gg. prof. Šijanc in dr. Zgeč. — Celjski akademiki so nas že presesteli s svojo delavnostjo. S svojimi lepimi in poljudnimi predavanji lepo vzgajajo publiko. Priporočamo vsem delavcem in namučencem, da se teh predavanj udeležite v čim večjem številu. Predavanja se vrše obakrat ob 8. uri v Delavski zbornici.

Zaključek plesnih vaj s čajanko priredi Svoboda Celje v nedeljo, dne 13. t. m. Pridite vsi v večjem številu.

Hrastnik

Dopusti sieklarjev. V dopisu, katerega smo priobčili v št. 1 »Delavske politike« z dne 5. januarja t. l., moramo resnici na ljubo popraviti napako, katera se nam je vrnila pri stilizaciji dopisa: Naročilna lista, katero so sestavili zaupniki, je bila popravljena že v tovarni, ko so jo zaupniki dali na pregled in je torej ni spremenila tvrdka, katera je naročilo izvršila. Tudi je poročilo v toliko prenehalo, kolikor se navaja, da je blago že prispelo.

Gospodu poslancu Pavliču. Noben človek ni univerzalen in za vse poraben, noben zdravnik ni za zdravljenje vseh bolezni enako spreten oz. izvežban. Tudi naš poslanec g. Pavlič ni za vse. Popolnoma bo pa odpovedal, če bo poizkušal pri prihodnjih volitvah svojo srečo pri delavstvu, da bi naj ga zopet izvolilo. **Mlad delavec.**

Silvestrovanje je priredila Svoboda I. v Del. domu z lepim sporedom, igro, petjem, deklamacijami in prosto zabavo. Dvorana je bila nabito polna. O polnoči je bil pozdravni nagovor. — Ves program je bil lepo izveden. Tudi prosta zabava je potekla v polno zadovoljnost obiskovalcev, v lepem redu brez najmanjšega incidenta.

Lesce

Nagrobni venec z rdečim trakom izgnil. O božiču je umrla v Lescah agilna članica naše podružnice »Svobode«, sodružica Hilda Podobnikova. Na nje zadnji poti jo je spremljala velika množica ljudi, med njimi tudi vsi člani »Svobode«, Pevski odsek II je zapel tri nagrobnice. Člani naše podružnice so ji poklonili lep nagrobni venec z rdečim trakom. Čez nekaj dni je ta nagrobni venec izgnil z groba. Ko se je brat umrle sodružice s. Jožef Podobnik informiral o tem pri nekemu, mu je ta dejal, da venec z rdečo barvo ne spada na grob, ker je rdeča barva brezverska. Povedal bo, kje je venec, šele tedaj, če se mu obljudi, da venec ne pride več na grob. »Svobodaš«, ki so iz pietete in iz spoštovanja do mišljenja umrle sodružice podarili ta venec, pozivajo dotičnega, ki ga je odstranil, da ga položi zopet na prejšnje mesto, sicer bomo prisiljeni napraviti druge korake.

Protekcija ali kaj?

Pod sedanjim »režimom« v Trbovljah se je mnogokaj izpremenilo. Na separaciji so že večkrat menjali čas dela. Ako je kakšna družina tako srečna, da ima zaposlena dva člana, potem mora gospodinja cele noči čakati, dokler se eden ali drugi vrne z dela. Družine ne morejo nikdar skupno sedeti za mizo in mora žena rudarja, če ima šoloobvezne otroke, pripravljati trikrat kosilo, dvakrat zajuterk in dvakrat večerjo.

Tega nepretrganega kuhanja se reši gospodinja le vsled praznovanja in majhnega zaslužka, ker vsled pomanjkanja enostavno nima kaj kuhati.

TPD naj razmišlja o tem, če je bila njena odredba o znižanju deputatnega premoaga spričo takih razmer opravičena. Znižani deputat ne zadostuje niti za zimsko kurjavo, tako morajo hranitelji, ki kopljejo premog, v zimskem času dobesedno zmrzovati.

Vzlic temu, da so se vršile razne redukcije z izgovorom, da je to nujno potrebno, so nekateri ljudje tako srečni, da uživajo očitno protekcijo s strani gotovih gospodov v Trbovljah.

Pri rudniku je namreč zaposlenih mnogo kvalificiranih delavcev, kovačev, ključavničarjev, mizarjev, tesarjev in strojnikov, ki so bili svoječasno zaposleni po delavnicah, v času redukcije pa so bili prestavljeni k drugemu delu in so še danes tam zaposleni.

V času, ko morajo ti profesionalni delavci opravljati težaška dela, se v delavnicah nastavlja ljudi, ki bi morali pravilno nadomestiti one profesionalne delavce, kateri so bili svojčas premeščeni iz delavnic. Tako se zaposluje v Osrednji delavnici nekega človeka kot ključavničarja, o katerem vemo, da je pri nekem društvu, ni se pa nikoli učil ključavničarstva. Zanimivo bi bilo poizvedeti, kateri mojster je izstavil učno spričevalo človeku, ki se ni nikoli učil in v koliko je dotični mojster upravičen, da takšna spričevala izstavlja. To bi se lahko poizvedelo pri pristojnih obrtniških združenjih.

Skrbite že enkrat za to, da prestanejo take in podobne razmere, ki pri delavcih vzbujajo domnevo, da se uganja protekcija.

popolnoma zaslepljen, lahko vidi, da uresničiti obljub najbolj nasprotujejo gospodarje, s katerimi nacionalni »delavci« sede skupaj v raznih nacionalnih društvih. Nemogoče je, da bi ostal volk sit in koza cela. Delo belih (J. S. Z.) pa poznamo v Kranju še izza časov usnjarske organizacije in sklepanja kolektivne pogodbe. Govore naj pa prizadeti sami. Preteklo leto so nam pa zopet pokazali pravo lice. Kdor jih pozna, od njih tudi drugačnega dela zahtevati ne more. Saj katoliško načelo še vedno velja, razlike med ljudmi morajo biti. (Gospod naj ostane gospod, hlapec pa hlapec. Da bosta oba zadovoljna, pa morata biti pod okriljem katoliške akcije, če je delavec lačen, mora pa molčati, da se ga gospod usmili.) Gre za našo bodočnost. Smo še toliko močni, da se ne pustimo poteptati in da se ne bomo pustili voditi od raznih nepoklicanih »delavskih« demagofov. Vemo, da bodo v boju, ki nas čaka, padle tudi žrtve, toda brez žrtve ni zmage. Delavci, ne pustimo se voditi še naprej v moderno suženstvo, ki je slabše, kakor v srednjem veku, zato vsi v članske vrste **Splošne delavske strokovne zveze**, katere podružnico imamo v Kranju. Kapitalisti so združeni, združimo se še mi proletarci! — Delavec, marksist.

Zahvala. Podpisani delavci tovarne »Jugobruna« se zahvaljujemo delavstvu in namučencem podjetja za podporo, ki nam jo je nakazalo v času naše bolezni v višini po Din 200. Se enkrat islorena hvala! **Peneš Emil, Marn Ciril, Benedičič Jožef.**

Zabukovca

Zelo dobro obiskano predavanje, ki ga je priredila naša agilna podružnica »Svobode«, se je vršilo preteklo nedeljo, dne 6. t. m. v prostorih pri s. Zupancu v Migojnici. Otvoril je predavanje s. Levstik. Predaval je s. Eržen o »postanku železnih suženjev«. Po predavanju smo videli celo vrsto skioptičnih slik, ki so nazorno prikazale ono, kar je predavatelj v svojih izvajanih poprej povedal. — Predavanje je izvenlo v poziv vsemu delavstvu, da se trdno oklene svoje strokovne in kulturne organizacije in skrbi za čim večjo razširitev delavskega tiska, da bomo v stanu čimprej prebroditi težko dobo, ki je začela z rojstvom železnih suženjev pod neomejeno oblastjo dobička želnega kapitalizma.

Gibanje rudarjev. V nedeljo, dne 6. t. m. dopoldne se je vršil v Migojnici velik shod rudarjev, ki ga je sklicala podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije. Na shodu je govoril s. Arh o važnih rudarskih zadevah. S potekom zborovanja smo rudarji prav zadovoljni.

Mežica

Naročnikom »Delavske Politike«. Poverjenik prosi vse zamudnike kakor tudi tiste, ki sproti plačujejo naj vzamejo naznanje, da bo odslej pobiral naročnino od tistih, ki jo sami pošiljajo po pošti, od 1. do 4. in od 15. do 19. vsakega meseca. Kdor se teh rokov ne bo držal, naj potem ne bo užaljen, ako bo prejel od uprave lista opomin. Vsakdo mora sam vedeti, da delavski tisk mora delavstvo tudi samo vzdrževati. Nikdar nista za človeka predraga pouk in razvedrilo, katerega nam nudijo potom naših časopisov. Poverjenik.

Črna

Predavanje o stališču delavstva v jugoslovanskem vprašanju v zvezi s tivolsko resolucijo, se bo vršilo v nedeljo, dne 13. januarja s pričetkom ob 2. uri pop. v dvorani pri Knezu. — Sodrug in sodružice, udeležite se tega predavanja v čim večjem številu!

Socialisti centralne Evrope in revizija mirovni pogodbe

Kako presoja angleška korespondenca »The Central European Observer« stališče socialističnih strank v Evropi v vprašanju revizije mirovni pogodbe

Socializem v centralni Evropi se razlikuje od anglosaškega v glavnem v večjem doktrinarstvu. Zastopa ga ponajveč socialna demokracija, katere filozofska osnova je marksizem. To je edina razlika, ki jo vidimo v bistvenih potezah svetovnih socialističnih strank in britskih Labouristov.

V praksi ni temeljne razlike med socialističnimi strankami centralne Evrope in britsko delavsko stranko.

To se tudi vidi iz dejstva, da so vse te stranke združene v socialistični internacionali, v kateri, neglede na gotove miselne razlike, prevladuje popolna praktična enotnost. To v glavnem radi državne politike svetovnih socialističnih strank, ki se realno in konstruktivno izvaja. Njihov razvoj v politične stranke širokih ljudskih mas je omilil njihove doktrinarske tendence. Bilo je potrebno dodati k temeljnemu socialističnim nazorom obzir na državne interese, naredne in splošne, ter iste respektirati. In ravno v tej zvezi je zanimivo ogledati si način, kako so te važne politične frakcije centralno-evropskega občestva gledale — in še gledajo — v praksi vprašanja revizije mirovni pogodbe.

Glede nemške socialne demokracije to vprašanje ni aktualno, dokler Nemčija ne obnovi demokratičnega konstitucionalnega reda s svobodnimi političnimi strankami. Vkljub temu, seveda temeljni pacifizem zatiranega nemškega socialističnega gibanja ni brez pomena. Ta pacifizem nasprotuje vsaki napadalni vojni in zato tudi vsaki nasilni reviziji. Stremljenja socialnih demokratov v Nemčiji so se gibala v zadnjih letih v smeri panevropskega ideala, kar pomeni premostitev teritorialnih sporov v Evropi.

Socialna demokracija v Avstriji je od februarja t. l. tudi zatrta, čeprav je bila po zadnjih volitvah leta 1930 najmočnejša politična skupina v državi. V teku njenih zadnjih let stranka sploh ne goji revizionističnih ciljev; narobe stranka je prihajala bolj in bolj do prepričanja o potrebi uveljavljenja status quo v centralni Evropi. Bila je — in je — strogo opozicijska proti restavraciji, zavračajoč povratek Habsburžanov; ponovno je tudi obravnavala svoje zadržanje z ozirom na »Anschluss« in se ga je popolnoma odrekla, kakor hitro je hitlerizem poplaval Nemčijo, tudi je strogo nasprotovala tajnemu oboroževanju revizionistične Madžarske, opozorivši javnost na tajni transport orožja po avstrijskih železnicah (zadeva v Hirtenbergu).

Po marsejskem atentatu je tisk omenjal to zadevo in je bilo rečeno, da je vtihotapljeno orožje služilo za oboroževanje tajnih band, ki so bile koncentrirane okoli jugoslovanske meje na madžarskem ozemlju, iz čijih vrst je prišel tudi atentator, katerega žrtvi sta bila mirotni jugoslovanski kralj Aleksander in veliki tvorec mirovne koalicije evropskega kontinenta francoski zunanji minister g. Barthou. V tem leži gotova materialna osnova za trditev, da se marsejska tragedija ne bi mogla nikdar pripetiti, ako bi se vzdrževala v Avstriji demokracija in ako bi moči republikanske Avstrije, zasledujoč tajno oboroževanje teroristov in neprijateljev miru, ne bile prisiljene molčati.

Na Čehoslovaškem so tri mogočne socialistične stranke: čehoslovaška in nemška socialna demokratična stranka, obe ustanovljeni na podlagi znanstvenega marksizma, in narodna socialistična stranka s svojimi lastnimi teorijami narodnega, humanitarnega in demokratičnega socializma. Zadržanje te stranke napram mirovnim pogodbam je pozitivistično in evidentno protirevizionistično. Kot je dobro znano, je to stranka ministra zunanjih zadev dr. Beneša in je popolnoma pod njegovim vplivom in pod vplivom moralne ideologije prezidenta Masaryka. Čehoslovaška socialna demokratična stranka seveda je stranka, ki posebno brani politični red v centralni Evropi kot to določajo mirovne pogodbe. Novi program te stranke, prevzet v letu 1930., določa, da bo neodvisnost čehoslovaškega naroda vedno našla najmočnejšo oporo v stranki.

Strankin program, kolikor se nanaša na zunanje zadeve, določa: splošna mednarodna razorožitev pod nadzorstvom zveze narodov se mora pospešiti in kompetenca mednarodnega rabsodišča v Haagu mora biti proglašena kot obvezna za vse države in vse okoliščine. Zunanja politika čehoslovaške republike mora sistematično podpirati vsa stremljenja, da se vojne onemogočajo, mora podpirati obveznost pogodb pomirljivosti med državami v slučaju sporov, mora podpirati mednarodne ukrepe proti državam, ki ne bodo pristale na ureditev sporov potom rabsodišča. Napori za mir in dobre odnose med državami se morajo nadaljevati. Delo za Zvezo narodov je treba pospeševati, na obstoječih pogodbah o rabsodiščih s tujimi državami je treba vztrajati in jih razširiti še nadalje v duhu ženevskega protokola ter nevarnost restavracije Habsburžanov pobijati.

(Konec prihodnjič.)

Sportski večer „Svobode“

ki ga je priredila težkoatletska sekcija v soboto zvečer v spodnjih prostorih Kazine, je zelo lepo uspelo. Težka atletika se je že od nekdanj gojila med mariborskim delavstvom. Že bivše delavsko-telovadno društvo »Sloga« je imelo posebno težkoatletsko sekcijo, ki se potem z njim vmed prešlo v sklop »Svobode«. V letih 1925 in 1926 so atleti »Svobode« že javno nastopali pri Götzu. Pozneje pa je radi odhoda najboljših moči iz Maribora ta sekcija zaspala. Letos jo je naša agilna nogometna sekcija znova oživila in v soboto so se prvič predstavili javnosti — ki so jo z svojim discipliniranim in resnim nastopom naravnost presenetili. Predvajali so rokoborbo raznih disciplin in boks. Sredi dvorane je bil prirejen prostran oder, na katerem je nastopilo devet parov rokoborcev in tri pare boksačev.

Rokoborbe:

Bantam: Kolmančič : Veber, zmagal slednji v 5 minutah; Omdu : Mursič, zmagal slednji v 2 minutah; Pirnat : Lepenič, zmagal slednji v 4 minutah.

Pollahka: Blagojevič : Lasič, zmagal slednji v pol minute.

Lahka: Kraner : Blatošek, zmagal slednji v pol minute.

Welter: Kemperle : Kramberger, neodločeno.

Polteška: Divjak : Kovačič, zmagal slednji v 5 in pol minute. Cokan II. : Cokan I, neodločeno. Lasič : Cokan II, neodločeno. Geršak II. : Cokan I, neodločeno. (Slednji par je predvajal izmed vseh najlepšo stilno borbo).

Teška: Markež (116 kg) : Geršak I. (86 kg), neodločeno. (Geršak je bil kot star, treniran borec mnogo bolj v formi kot Markež, ki še ne trenira dolgo).

Boks: Senekovič : Fornerič, zmagal prvi. Štrukl : Kajzer, zmagal prvi. Štrukl : Lipavec, zmagal prvi.

Dasiravno je med publiko vladalo za boks precejšnje navdušenje, vendar smo se lahko prepričali, da ta šport ni za delavce. Je presurov, neestetičen. Delavski šport mora duhove družiti in vzgajati k skupnostni zavesti, boks pa razdružuje in vzbuja čisto živalske instinkte.

Po nastopih se je razvila med številnim došlim občinstvom prav animirana domača zabava. Želimo našim športnikom mnogo nadaljnjih uspehov v duhu proletarske družnosti. Želeli bi, da organizirajo podobne nastope tudi v okoliških krajih.

Mesec januar naj bo posvečen

»Delavski Politiki«

V zadnji številki našega lista smo povdarili, kako važen in potreben je delavski tisk vsakemu delavcu.

Pomisli tudi Ti:

Kdo je Tvoj najzvestejši tovariš?

Tvoj list!

Kdo je Tvoj pomočnik in svetovalc v vseh težkih položajih življenja?

Tvoj list!

Kdo je Tvoj edini zaščitnik in zagovornik proti vsem krivicam, ki se Ti gode?

Tvoj list!

Zato ne zanemarjaj svojega tovariša; ne zanemarjaj svojega pomočnika in svetovalca, ne pozabi na svojega zaščitnika in zagovornika, naročaj svoj list v svoj dom,

naroči si »Delavsko politiko«!

»Vsaj enega novega naročnika bom pridobil ta mesec »Delavski politiki«, mora biti Tvoj trdni sklep, trdni sklep vsakega zaupnika, funkcionarja in čitatelja »Delavske politike«.

Ustanovite poverjeniške odbore v vsakem kraju, kjer še ne postojajo, ki bodo organizirali dopisništvo in pobiranje naročnin.

Kdor si naroči delavski časopis in ne plačuje naročnine, oškoduje vse redne naročnike, škoduje pa tudi samemu sebi!

Ustvarimo si močno orožje, ki je delavskemu gibanju neobhodno potrebno, zato na delo:

**ŠIRIMO
»DELAVSKE POLITIKE«!**

Delavski pravni svetovalec

Z dogovorom, da je službojemalcu v naprej odpovedano vsakih 14 dni za nadaljnjih 14 dni, bi se delojemalcu odvzela pravica iz § 237/1 o. z., da mora dobiti v odpovedni dobi primeren prost čas za iskanje nove službe.

Tak dogovor je neveljaven.

§§ 234, 237/1 in 251 o. z.

Tožnik-zidar je bil zaposlen pri toženstvenih tvrdki, ki ga je brez odpovedi odpustila iz službe. Zato je tožil na plačilo mezde za 14 dnevno zakonito odpovedno dobo.

Tožena tvrdka je ugovarjala, da je bilo tožniku pravilno odpovedano, ker se je pri njej vsem delavcem sproti odpovedovalo vsakih 14 dni pri izplačilu mezde.

Sodišče je tožbi ugodilo in po izvedenih dokazih utemeljilo sodbo med drugim s sledečimi

razlogi:

»Tožena je odpovedala na ta način, da je posameznim gručam delavcev ponavljala vsakih 14 dni odpovedno izjavo, ne da bi vsakemu delavcu posebej odpovedala. Verjetno je, da je tožnik vedel, da se delavcem vsakih 14 dni odpoveduje, ker je mogoče tu in tam to slišal, ali pa čital odpovedni napis na deski. Toda tožnika ta odpoved kljub temu ne veže, ako ni bil slučajno med onimi, katerim se je 14 dni pred njegovim odpustom izrecno in resno odpovedalo.

Splošni dogovori, s katerimi bi se v naprej enkrat za vselej odpovedalo delojemalcu

ku v gotovih časovnih dobah, so namreč v nasprotju z zakonitimi predpisi. Smisel vplavne odpovedne dobe je ravno v tem, da ima delojemalec nepretrgan zaslužek na ta način, da si lahko v odpovedni dobi poišče drugo službo. To sledi iz določila § 237/1 o. z., ki daje službojemalcu pravico, da lahko v odpovedni dobi zahteva primeren prost čas za iskanje nove službe.

Z dogovorom, da je službojemalcu v naprej odpovedano vsakih 14 dni, pa bi se mu ta pravica odvzela. Po takem dogovoru bi bilo namreč že v naprej rečeno, da so vse vmesne odpovedi nerešne in da traja službeno razmerje kljub formalnim odpovedim za nedoločeno čas dalje. Službojemalec bi lahko potem naenkrat delavca odpustil, dasiravno delavec 14 dni pred tem ni mogel niti slutiti, da je ravno zadnjih 14 dni začela teči prava in resna misljena odpovedna doba. Vstred tega delavec tudi ne bi imel priložnosti iskati druge zaposlitve.

Z drugimi besedami rečeno, bi se delojemalec s takim dogovorom odpovedal 14 dnevni odpovedni dobi. To pa je radi priložnosti določil o odpovedni dobi v smislu § 234 in 251 obrtnega zakona neveljavno.

Književnost

Znanstvena biblioteka

ki jo izdaja založba »Ekonomska enota«, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani, bo v svojem poslovnem letu od 1. sept. 1934 do 1. sept. 1935 izdala te-le socialno-znanstvene publikacije:

1. Plehanov: **Osnovni problemi marksizma.** Že izšlo! Strani 140 + XX, cena vez. Din 40.—, broš. Din 34.—. Plehanov spada med starejše ruske marksiste in je radi svojih izvrstnih znanstvenih razprav dobil ime »oče ruskega marksizma«. Največja odlika vseh njegovih spisov je, da so jasni in preprosti v svojem izražanju, kar jih je ravno tako priljubilo pri vseh tistih, ki si žele jasnega znanstvenega čtiva.

2. Engels: **Izvor rodbine, privatne lastnine in države.** Strani okrog 160. — Eno izmed najbolj perečih vprašanj današnje meščanske družbe je propadanje družine, ki gre vzporedno s propadanjem meščanske družbe sploh. Vzgojitelji in sociologi si belijo glave in ne morejo najti ne prave boleznine ne pravega leka, ker ne grejo stvarjem do dna, to se pravi, da jih ne raziskujejo pri koreninah. Engels pa se je v tej knjigi vrgel na zgodovinski izvor današnje oblike družine in pokazal, kako je tesno povezana s početkom privatne lastnine.

3. Engels: **Kmetijski boji v Nemčiji.** Strani okrog 140. Izide koncem januarja. Zgodovinarji so se tako pri nas kot drugod že mnogo pečali z vprašanjem kmečkih pultov, ki so v gotovem zgodovinskem razdobju vznemirjali cele pokrajine srednjeveške Evrope, toda nihče od meščanskih zgodovinarjev ni znal pokazati pravih vzrokov teh vojn. Šele Engels je na osnovi gradiva, ki ga je zbral nemški zgodovinar Zimmermann, dokazal, da je bil izvor kmečkih vojn v srednjem veku gospodarska sprememba, ki je nastala ob prehodu fevdalnega sistema v meščanski sistem, ko se je naturalno gospodarstvo moralo začeti umikati denarnemu gospodarstvu, osnovanemu na produkciji blaga za trg. Kmetijski razred je prišel radi tega v velikanske materialne stiske in je bil prisiljen boriti se z orožjem za »staro pravdo«.

4. Horabin: **Gospodarska geografija.** — Strani okrog 100. Izide koncem maja. — Knjiga, ki obravnava vse današnje pereče gospodarske probleme sveta. Čitatelju nudi pregledno politično-gospodarski vpliv posameznih imperialističnih držav. Prikaže razdelitev sveta v posamezne interesne sfere,

ki postajajo polagoma politično in gospodarsko kolonije vlesil in njihovega finančnega kapitala. Vse to obravnava kratko in pregledno ter zgodovinsko razvojno.

5. Reimes: **Zgodovina gospodarstva.** — Strani okrog 160. Izide koncem maja. — Slovenci dosedaj sploh nismo imeli niti znanstveno niti poljudno pisane sociologije odnosno zgodovine človeške družbe. Vsa zgodovinska literatura, ki jo Slovenci imamo, in ki je pisana le s stališča trenutno vladajočega razreda, ne pozna razrednih socialnih bojev, ki so odločevali v človeški zgodovini; v njej najdemo večinoma le zgolj šolsko naštevavanje vojnih dogodkov, uporov in sprememb v osehah vladarjev in velikosti ozemelj posameznih držav. Ta knjiga pa bo vsakemu človeku, zlasti delavcu, dala u pogled v gospodarski razvoj človeške družbe.

Vse spredaj navedene knjige prejmete za Din 9.— (7.—) mesečno!

Kot subskripcijska izdaja bo izšla knjiga Avgust Bebel: **Žena in socializem.** — Knjiga bo zelo obširna (nad 300 strani), vendar pa bo stala samo Din 50.— v platno vezana in Din 44.— broširana. Subskripcija je razpisana do 31. januarja. Knjiga izide koncem februarja. Zahtevajte posebne prospekte!

Naročite na naslov: **Založba »Ekonomska enota«,** reg. zadr. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 13. Ime ček. rač. pri Poštni hran.: Mala knjižnica 14.303.

Starace si je zlomil nogo. Prejšnji teden je imel v Turinu sejo generalni svet fašistične stranke. Udeležili so se ga sam Mussolini, dalje generalni tajnik fašistične stranke Starace, vsi člani direktorija in vsi pokrajinski tajniki fašistične stranke. Po zaključku kongresa so se na izrecno zapoved Mussolinija morali vsi udeleženci udeležiti smučarskih tekem v Sestrieresu. Tudi tisti starejši člani direktorija, ki niso nastopali kot tekmovalci, so se morali obleči v smučarske drese. Mussolinijeva zapoved se je izpolnila in si je pri tekmah generalni strankin tajnik Starace zlomil nogo (Mussolini je bil v Turinu). Poleg Staraceja se je ponesrečil tudi Mussolinijev sin Bruno, ki si je istotako zlomil nogo. (Mussolini je bil v Turinu).

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.